



LÄNSSTYRELSEN  
ÖSTERGÖTLAND



Foto: Kärknipprot, majviva, tvåblad, blodnycklar, © Kurt Adolfsson & Mathias Ibbe

# **B**everandeplan för Natura 2000-området Torpa Östergård SE0230336



## **Natura 2000**

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Syftet är att hejda utrotningen av djur och växter samt att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Utpekandet av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EU:s fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att bevara de utpekade värdena i områdena långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar i vårt land regelbundet cirka 60 av de fåglar som listas i bilaga 1 i fågeldirektivet.

## **Bevarandeplaner**

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta görs i särskilda bevarandeplaner, men beskrivningen kan också ingå i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen finns en beskrivning av området med bevarandesyfte och bevarandemål för de naturtyper och arter som ska bevaras, och det ska framgå hur skyddet kan bidra till en gynnsam bevarandestatus för naturtyperna och arterna. Även hot mot Natura 2000-området och behov av bevarandeåtgärder, till exempel skydd eller skötsel, ska beskrivas. Bevarandeplanen underlättar förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken genom att den ger viktig information om området till bland annat markägare, myndigheter, exploatörer och naturvårdsförvaltare.

Bevarandeplanen utarbetas och fastställs av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Det gäller även för de bevarandeåtgärder och den naturvårdsskötsel som kan krävas för att bevara värdena, i den mån markägare eller andra brukare inte har möjligheten eller skyldigheten via andra lagar eller avtal att göra detta (till exempel miljöersättningar). Bevarandeplanen revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar ändras - den är ett "levande dokument". Det gör det möjligt för alla att bidra med ny kunskap och synpunkter genom att kontakta Länsstyrelsen.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har tillkommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Framtida naturvårdsarbete kan komma att leda till ytterligare ny kunskap som i sin tur kan leda till behov av justeringar av Natura 2000-områdets gränser, naturtyper eller arter. Vid förvaltning och tillståndsprövning är det viktigt att utgå från de befintliga värdena, inte bara de regeringsgodkända, varför det är av vikt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit bli regeringsgodkända ännu.

Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av till exempel skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, till exempel skyddsbeslut för naturreservat. Reglerna enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller i Natura 2000-områden.

## **Tillståndsplikt och samråd**

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön eller utpekade arter i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön eller utpekade arter i området. Det är påverkan på de naturmiljöer och/eller arter som skyddas i området som är grunden för prövningen oavsett var källan till störningen ligger geografiskt. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29 §§). Tillståndskravet aktualiseras när en verksamhet eller åtgärd kan påverka miljön i ett Natura 2000-område på ett betydande sätt, det vill säga när det finns risk för skada.

Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kan påverka naturvärdena i Natura 2000-området behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls dock samråd med Skogsstyrelsen istället. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben ([lansstyrelsen.se/ostergotland](http://lansstyrelsen.se/ostergotland)) eller kontakta en handläggare (växel: 010-223 50 00).

För verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för naturvårdsskötsel och naturvårdsförvaltning av ett Natura 2000-område, i syfte att långsiktigt bevara de naturtyper och/eller arter som skyddas, krävs inte tillstånd.

Markavvattning är åtgärder som utförs för att avvattna mark, för att sänka eller tappa ur ett vattenområde eller för att skydda mot vatten om åtgärderna syftar till att varaktigt öka en fastighets lämplighet för något visst ändamål. Markavvattning kräver alltid tillstånd (11 kap. 13 § MB). I Östergötland är det dessutom förbjudet att avvattna mark vilket medför att man även behöver söka en dispens från det generella markavvattningsförbudet. Ansökan om dispens och tillstånd till markavvattning prövas i normalfallet av Länsstyrelsen.”

## **Innehåll**

Området .....	5
7220 – Kalktuffkällor .....	7
1014 - Smalgrynsnäcka, Vertigo angustior .....	9
Kartor .....	11
Dokumentation .....	11



LÄNSSTYRELSEN  
ÖSTERGÖTLAND

# Bevarandeplan för Natura 2000 - området SE0230366 Torpa Östergård

Kommun: Mjölby

Områdets totala areal: 3,2 hektar

Markägarförhållande: Privat

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2017-12-19

Regeringsbeslut, historik:

Regeringen föreslår att området är av gemenskapsintresse (pSCI): 2002-01

Fastställts som ett område av gemenskapsintresse (SCI): 2005-01

Regeringen förklarar området som ett särskilt bevarandeområde (SAC): 2011-03

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

\*7220 – Kalktuffkällor

1014 – Smalgrynsnäcka

\*) = Prioriterad naturtyp i EU:s Natura 2000-bevarandearbete

**Vid nästa möjliga tillfälle kan Länsstyrelsen komma att föreslå en förändring av områdets yttergränser för att bättre stämma överens med biotopskyddsområdet, vilket kan leda till att områdets areal ändras något. Då kan även delar av området ändras till naturtyp rikkärr (7230). Smalgrynsnäckans förekomst i området kommer föreslås att fastställas vid nästa möjliga tillfälle.**

# Området

---

## **Bevarandesyfte**

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EU:s fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper och arter som förekommer i området.

### ***Prioriterade bevarandevärden:***

Syftet med Natura 2000-området Torpa Östergård är att bevara och vidareutveckla naturvärden knutna till naturtypen kalktuffkällor enligt art- och habitatdirektivet.

### ***Motivering:***

Naturtypen kalktuffkällor har en mycket liten utbredning i landet och länet. För att naturtypen i landet ska kunna uppnå gynnsam bevarandestatus behöver alla nuvarande ytor bevaras.

### ***Prioriterade åtgärder:***

Områdets centrala, öppna delar ska hävdas genom slätter och det slagna växtmaterialet ska föras bort. Vid behov ska röjningar genomföras.

## **Beskrivning av området**

Ungefär 700 m nordväst om Torpa Östergård finns ett flertal källflöden med kalkhaltigt vatten beläget i en nord-till nordvästsluttning av en isälvsavlagring. Området ligger strax söder om E4:an. Sumpskog dominerar den källpåverkade marken men på ett ställe, i centrum av området, bildas ett typiskt kalkkärr. Sumpskogen domineras av al och är tämligen opåverkad av skogsbruk. De många upprinnorna är ett typiskt inslag i nordsluttningar av den mellansvenska israndzonen som objektet ligger inom.

Kärret var när området pekades ut som Natura 2000 igenväxt av gran, klibbal och viden. Det delades i två delar av en trädridå. I öppna partier mellan buskarna fanns dock en välutvecklad kalkkärrsvegetation med typiska kalkkärrsarter som ängsnycklar, blodnycklar, tätört, slankstarr, näbbstarr, gräsull, majviva och kärrknipprot. Här fanns även smörbollar, blåsippa, nattviol och rikligt med ängsvädd. Kärrknipprot är typisk art för naturtypen kalktuffkällor. Bland trädvärden finns äldre björk, och alar med väl utvecklade socklar i sumpskogsmiljön.

Området är klassat som nyckelbiotop och finns upptaget i Mjölby kommuns naturvårdsprogram samt har biotopskydd. Efter Skogsstyrelsens beslut om att bilda biotopskyddsområde upprättades en plan för att restaurera områdets centrala delar genom avverkning, slyröjning och stubbearbetning så att den öppna kalkkärrsytan kunde utökas. En första större röjningsinsats gjordes 2008 med stöd från EU:s LIFE-fond och därefter genomfördes ett flerårigt restaureringsarbete under stödperioden 2011-2015 med miljöersättning. Det har därefter skötts med slätter med gott resultat.

Tack vare restaureringsinsatserna och kontinuerlig slätter har nu ytorna med värdefull flora ökat kraftigt och här finns rikligt med hävd- och kalkgynnade arter som orkidéer i de centrala delarna. Även i de yttre, skogbevärdade delarna finns arter som skulle gynnas av hävd, t.ex. extensivt bete. Efter dessa restaureringar kan delar av området komma att klassas om till rikkärr (7230).

Sannolikt har området en hög artmångfald av kalkgynnade mossor respektive snäckor, men detta har inte undersökts. Smalgrynsnäcka *Vertigo angustior* har hittats 2006.

I sydvästra delen av området finns en stensträng registrerad i fornminnesregistret med RAÄ-nr Väderstad 213:1.

## Områdets bevarandeåtgärder

Tabell 1: En generell sammanställning av bevarandeåtgärder omnämnda i den aktuella bevarandeplanen.

Bevarandeåtgärd	När	Var	Prioritet
Hävd genom främst slåtter, inklusive bortförsl av det slagna växtmaterialet	Årligen	De centrala, öppna delarna	1
Röjning av igenväxning	Vid behov	Hela området	1
Införa extensivt bete eller försiktiga röjningsåtgärder	Inom 5 år	De skogbeksädda yttre delarna av området	2
Anpassa gränser för Natura 2000-området och det biotopskyddade området till varandra	Inom 5 år	Yttergränser	1
Översyn av eventuella diken och dräneringar	Inom 5 år	Hela området	2

### Reglering av skydd och skötsel:

I princip hela området är biotopskyddat (skyddsobjektsnummer SK 131-2000). Inom ett biotopskyddsområde får inte verksamhet bedrivas eller åtgärder vidtas som kan skada naturmiljön. Gränserna för det biotopskyddade området och Natura 2000-området stämmer dock inte helt överens. Det behöver utredas ifall naturtypens verkliga utbredning följer gränserna för biotopskyddet, så att Natura 2000-områdets gränser bör justeras efter biotopskyddsområdets, eller ifall biotopskyddet behöver justeras för att ge hela Natura 2000-området skydd. Skulle Natura 2000-området justeras efter den yta som har biotopskydd så kan arealen för hela området förändras marginellt.

Det finns ett nyttjanderättsavtal för de centrala delarna av området mellan Länsstyrelsen och markägare som förnyas vart 5 år. Det reglerar skötseln för denna yta. Sedan 2015 sköts slåtterytorna (0,57 ha) med miljöersättning för särskilda värden, där en åtagandeplan sätter villkor för skötseln.

Vad som kan skada naturmiljön här beskrivs mer detaljerat i beslutet om biotopskydd. Skydd och skötsel är tillräckligt reglerade i och med beslutet om biotopskydd för Torpa Östergård, och skötseln som regleras av nyttjanderättsavtalet och miljöersättningen bidrar till naturtypens bevarande.

Vilka praktiska bevarandeåtgärder som ska genomföras beskrivs under kapitlet om naturtypen nedan.

### Uppföljning

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket samt Havs- och vattenmyndigheten. Mätbara mål, så kallade målbildindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målbildindikatorer följs sedan upp.

Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000-naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

För den del av området som sköts med miljöersättning för hävd genom slåtter (eller i framtiden bete) kommer skötseln att följas upp inom kontrollverksamheten för miljöersättningsåtaganden.

# 7220 – Kalktuffkällor

---

Arealen 3,2 ha är fastställd i regeringsbeslut

## **Beskrivning**

Källor med hårt, kalkrikt vatten där kalktuffbildning pågår. De kan finnas både i jordbruksmark, skogsmark och vara del av större myrkomplex. Källorna är oftast små och vegetationen domineras av mossor, särskilt tuffmossor (*Palustriella* spp.).

Habitatet inkluderar både källmiljöer som är solexponerade och beskuggade av träd- eller buskskikt. Trädskiktets krontäckning kan vara 0-100%. Källmiljöerna har en speciell flora och fauna som varierar med mineralsammansättning och krontäkningsgrad.

## **Bevarandemål**

Arealen av kalktuffkällor (7220) ska vara ca 3,2 hektar inom Natura 2000-området Torpa Östergård. Om delar av området klassas om till rikkärr i framtiden justeras bevarandemåls-arealen för kalktuffkällor. Målsättningen för naturtypen i området är att källmiljöerna ska ha en naturlig, opåverkad hydrologi och markstruktur. Det ska finnas en ständig tillgång på framspringande källvatten, med hög kalkhalt och pågående tuffbildning. Källorna ska inte vara påverkade av kemiska bekämpningsmedel, gödning eller andra föroreningar. I de centrala delarna ska ytan vara öppen och fri från busk- och igenväxningsvegetation. Där ska florans präglas av slättergynnade arter. De typiska moss-, snäck- och kärlväxter som finns – t.ex. olika orkidéer - ska leva kvar.

Ett mål är även att hävdgynnade arter knutna till kalkrikt markvatten ska kunna leva kvar i de yttre delarna av området. Skulle delar av området klassas om till annan naturtyp än kalktuffkällor skall bevarandemål för de naturtyperna ställas upp.

## **Vad kan påverka negativt**

Faktorer som kan påverka naturtypen negativt:

- Ingrepp i form av dikning och andra markavvattnande åtgärder liksom dämning påverkar naturtypens hydrologi och hydrokemi, vilket kan ge konsekvenser på vegetationen. Även markavvattningsföretag och dämning i närliggande våtmarks- eller fastmarksmiljöer kan påverka naturtypen. Effekterna kan vara uttorkning, ökad igenväxning och erosion.
- Anläggning av skogsbilvägar över eller i närheten av naturtypen kan förutom påverkan på den fysiska miljön påverka hydrologin och/eller hydrokemin i ett område. Den mycket blöta miljön är också extra känslig för sönderkörning av skogsmaskiner och dylikt.
- Skogsavverkning alldeles intill området förändrar hydrologi, lokalklimat och struktur i övergångszonen mellan myren och fast mark. Avverkning av närliggande fastmarksskog kan också orsaka läckage av näringsämnen som påverkar källmiljön.
- Spridning av till exempel aska och gödningsämnen i naturtypen ger drastiska förändringar på vegetationens artsammansättning. Motsvarande spridning av kemiska substanser i naturtypens närhet kan också skada naturtypen genom luftburen deposition eller genom transport med tillrinnande vatten.
- Ökad våtdeposition av kväve gör att vegetationssammansättningen i bottenskiktet förändras och andelen gräs, buskar och träd ökar.
- Samhällsbyggande med nya kommunikationsleder, anläggningar etc. kan direkt eller indirekt förstöra eller orsaka skada på naturtypen.

- Intensivt bete med tillhörande tramp kan skada källorna och källkärren samt den tuffbildning som pågår.
- Igenväxning är ett problem i anslutning till kalktuffkällor som tidigare betats eller hävdats.

## **Bevarandeåtgärder**

Naturliga hydrologiska förhållandena och hydrokemi ska säkerställas. Då behåller naturtypen sin variation av strukturer/formelement (ex. kalktuffavlagringar, källkupoler, källdrag) och vegetation. En översyn av eventuella diken och dräneringar bör göras och eventuellt kan igenläggning av sådant behövas för att uppnå ursprunglig vattennivå.

För att kalktuffkällor i trädklädda miljöer och med lång kontinuitet i trädskiktet ska upprätthållas bör skogsbruk undvikas eller bedrivs med stor naturvårdshänsyn. För områden som tidigare hävdats är det av vikt att hålla ytorna relativt öppna och hävdade.

De typiska arterna ska ha ett skydd så att de inte minskar i området respektive på biogeografisk nivå eftersom typiska arter indikerar att naturtypen upprätthåller viss kvalitet och viktiga ekologiska funktioner.

Inom Natura 2000-området Torpa Östergård ska de centrala delarna skötas genom årlig slåtter, bortförsel av det avslagna växtmaterialet och viss röjning. Några små salixbuketter ska lämnas orörda för att gynna snäckfaunan. Bland träden i de yttre delarna kan viss utglesning genomföras och även slyröjning. Det vore positivt med extensivt bete. Det finns tydliga spår av att området varit hävdad även i de delar som idag har 100% krontäckning.

Efter restaureringar kan en översyn av klassningen av naturtyp i området göras. Delar av området kan då komma att klassas om till rikkärr (7230). Skötseln som krävs för att bevara rikkärr och kalktuffkällor är likartad.

Förekomsten av snäckor i området bör inventeras och därefter ska skötseln ses över med hänsyn till eventuella fynd.

Strax öster om Torpa Östergårds Natura 2000-område finns ett område med potential för att uppnå klassning som kalktuffkälla eller rikkärr. Området är klassat som nyckelbiotop men saknar skydd. För att uppnå klassningen skulle det kräva röjning och hävd. En röjning och restaurering av områden av samma karaktär i närheten av en värdefull naturtyp som Torpa-Östergård skulle förbättra naturtypens bevarandestatus i landet.

## **Bevarandestatus och bevarandetillstånd**

*Bevarandestatus* beskriver läget för naturtyperna i landet som helhet, medan *bevarandetillståndet* beskriver aktuellt läge inom Natura 2000-området.

Naturtypen kalktuffkällor har en mycket liten utbredning i landet och länet. Historiskt sett har källmiljöerna varit mycket vanligare men de har försvunnit till stor del på grund av markavvattning och uppodling. I den boreala regionen (både inom och utanför Natura 2000-områden) finns det uppskattningsvis 1 300 hektar kalktuffkällor (7220). För en gynnsam bevarandestatus i samma område behövs hela denna areal på 1 300 hektar av naturtypen bevaras och skötas på rätt vis. Bevarandestatusen i den boreala regionen anses vara otillfredsställande då kvaliteten brister och framtidsutsikterna inte är positiva.

Torpa Östergårds kalktuffkällor har tack vare restaureringar och hävd genom slåtter ett gynnsamt bevarandetillstånd.



# 1014 - Smalgrynsnäcka, *Vertigo angustior*

---

**Artens förekomst är inte fastställd i regeringsbeslutet**

## **Beskrivning**

Smalgrynsnäckan är en liten landsnäcka med ett brunt till guldbrunnt eller hornfärgat, vänstervridet skal som är 1,6-2,0 mm högt och 0,9-1,05 mm brett. Det är avlångt, äggformat med genomsnittligt 5 virvlar. Kanten på öppningen är böjd utåt och är något tjockare än resten av skalet. Öppningen har 5-6 korta tandlika strukturer på insidan.

Smalgrynsnäcka förekommer i ett brett spektrum av miljöer. Samtidigt är smalgrynsnäckan mycket specifik när det gäller valet av mikrohabitat; det gäller hela tiden att hitta rätt fuktighet och rätt struktur på förnan. Smalgrynsnäckan är kalkgynnad, särskilt tydligt märks det på de relativt fåtaliga inlandslokalerna.

Smalgrynsnäcka förekommer i flera olika typer av skog. Glesa askdominerade lövkärr är en prefererad miljö, där den företrädesvis återfinns i halvöppna partier, men arten förekommer även i relativt torr skog. På många av skogslokalerna hittar man den i branter och blockdominerade partier. På skogsdominerade lokaler är det viktigt att det finns träd vars löv erbjuder lättillgängliga kalkkällor i form av kalciumcitrat, som t.ex. lind, ask, lönn, hassel och sälg.

Arten förekommer även i kalkrika betesmarker med svagt till måttligt betestryck; men om betestrycket blir för hårt försvinner den. I torr betesmark hittar man ofta den i anslutning till fuktiga sänkor, strandbrinkar och i branter. På Öland och Gotland förekommer arten vida spritt i alvarmiljö. I östra Sverige finns dessutom flera förekomster av kalkpåverkade torrängar. En annan viktig miljö är rikkärr och kalkfuktängar.

Smalgrynsnäckan accepterar ganska täta bestånd av starr. Förekomst av enstaka högre örter som t.ex. älgört och hampflockel är inget problem, men uppstår det täta bestånd av högväxta örter p.g.a. hög näringshalt brukar arten försvinna.

Mikrohabitatet är viktigt och smalgrynsnäckan förekommer främst i lucker, något fuktig, förna. Den är starkt beroende av stabila förhållanden i markens förnaskikt och klarar inte översvämningar, däremot kortvarig översköljning. Under torrare perioder söker den sig ner en liten bit i marken och uppehåller sig i det översta jordlagret.

Spridningsförmågan hos smalgrynsnäcka kan på goda grunder antas vara starkt begränsad. Spridning kan ske över ganska stora avstånd, men av allt att döma i mycket begränsad omfattning. Avståndet för normal spridning ligger i storleksordning några få meter. Långdistansspridning sker förmodligen främst via större däggdjur (t.ex. rådjur) och fåglar.

I området Torpa Östergård har ingen snäckinventering genomförts, men smalgrynsnäcka har hittats vid ett kort besök av inventerare år 2006 (Länsstyrelsens rapport 2006:28). Den ska därför pekats ut och dess förekomst i Natura 2000-området fastställas.

## **Bevarandemål**

För att det ska finnas goda förutsättningar för smalgrynsnäcka behöver bevarandemålen för naturtypen kalktuffkällor (7220) alternativt målen för rikkärr (7230) uppnås.

## **Vad kan påverka negativt**

- Det allvarligaste hotet mot smalgrynsnäcka är utdikning, dränering och andra ingrepp som ändrar de hydrologiska förhållandena och leder till uttorkning av artens livsmiljöer. Arten kan påverkas negativt även av perifera dikningsföretag, ledningsgrävning och vägdragningar om de leder till sänkt grundvattennivå eller ändrad hydrologi på lokalerna.
- Eutrofiering leder till igenväxning och förändrade växtsamhällen.
- Upphörd hävd kan leda till igenväxning med träd och buskar.
- För höga djurtätheter kan leda till att rikkärrens strukturer förändras samtidigt som det i värsta fall kan leda till eutrofiering till följd av allt för stor tillförsel av gödsel från djuren.
- Stödutfodring i marker med betade rikkärr kan leda till eutrofiering och igenväxning med högrötsvegetation.
- Försämrad miljö till följd av utsläpp av försurande och gödande ämnen.
- För hård avverkning eller gallring i skogsbiotoper kan leda till uttorkning.
- Smalgrynsnäckan klarar inte översvämningar men kortvarig översköljning utgör inget hot.

## **Bevarandeåtgärder**

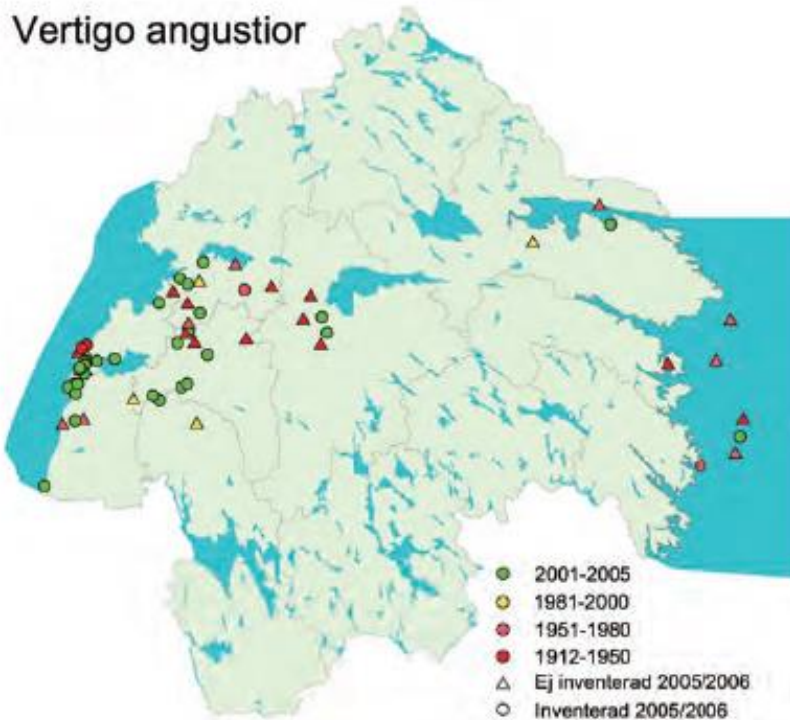
De åtgärder som behövs för att det ska finnas goda förutsättningar för arten inom Torpa Östergård överensstämmer med de som beskrivs i kapitlet Kalktuffkällor. Området behöver inventeras för att en bedömning av snäckans tillstånd ska kunna göras. Därefter bör de åtgärder som görs ses över i förhållande till eventuella snäckfynd. Det ska även ses över ifall delar av området ska klassas om till naturtypen rikkärr (7230) och skötas så att tillståndet för denna naturtyp blir gynnsam.

## **Bevarandestatus och bevarandetillstånd**

För arten smalgrynsnäcka är utbredningsarealen i boreal region (både inom och utanför Natura 2000-områden) 300-600 miljoner hektar i Sverige. För att få en gynnsam bevarandestatus i samma område behövs uppskattningsvis 500 miljoner hektar utbredningsareal. Trots den stora utbredningsarealen så anses populationsstorleken vara liten och livsmiljön av dålig kvalitet. Framtidsutsikterna anses vara otillfredsställande. Bevarandestatusen för arten bedöms vara dålig i Sverige.

Torpa Östergård är en relativt isolerad lokal för smalgrynsnäckan, och endast ett fynd har gjorts under senare tid. Närmaste lokaler med arten återfinns i två områden inom en radie av ett par kilometer, Grönbokärrret (saknar skydd) nordväst om Torpa Östergård, och Åsabackarnas naturreservat österut. Spridningsmöjligheterna för arten på egen hand är dock obefintlig. Dess enda chans är att följa med någon annan mer rörlig art, t.ex. fågel, större däggdjur etc. Bevarandetillståndet för arten i Torpa Östergård är okänt.

Figur 4. Smalgrynsnäckan i Östergötland. Färgerna anger tidsperiod för senaste fynd på lokalen. Arten kunde återfinnas på de flesta av inventeringslokalerna. Foto: Louis Vimarhund.



14

Bestämningsbild av smalgrynsnäcka och karta över smalgrynsnäckans förekomst i Östergötland. (Ur rapport Jonsson, O. 2006).

## Kartor

Kartor som visar områdets läge, yttergränser, naturtypernas utbredning och biotopskyddat område, äldre ekonomiska kartor samt kända forn- och kulturlämningar finns sist i planen.

## Dokumentation

### Webbsidor/databaser:

Artportalen, <https://www.artportalen.se>, (2017-10-10).

Länsstyrelsen Östergötland, <http://www.lansstyrelsen.se/ostergotland>, (2017-10-10).

Naturvårdsverket, <http://www.naturvardsverket.se/>, (2017-10-10).

Riksantikvarieämbetets fornlämningsregister, <http://www.fmis.raa.se/cocoon/fornsok/search.html>, (2017-10-10).

Skyddad natur, <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>, (2017-10-10).

Skogsstyrelsen, <https://skogskartan.skogsstyrelsen.se/skogskartan/>, (2017-10-10).

Ängs- och betesmarksinventeringen (TUVA), <http://www.jordbruksverket.se/>, (2017-10-10).

**Dokument:**

Beslut om bildande av biotopskyddsområde. Diariernr 162/00 Skogsstyrelsen 2000-04-25. Objektld: SK 131-2000.

Beslut om utförande av naturvårdande skötselåtgärder i biotopskyddsområde med diariernr 200/162 på fastigheten Väderstads-Torpa 4:2.

Bevarandeplan för Torpa Östergård Natura 2000-område, fastställd 2006-07-06.

Jonsson, O. 2006. Grynsnäckor i Östergötland: En återinventering av fyndlokaler för *Vertigo angustior*, *V. genesii* och *V. genesii* och *V. geyeri* i N2000-områden. Rapport 2006:28. Länsstyrelsen Östergötland.

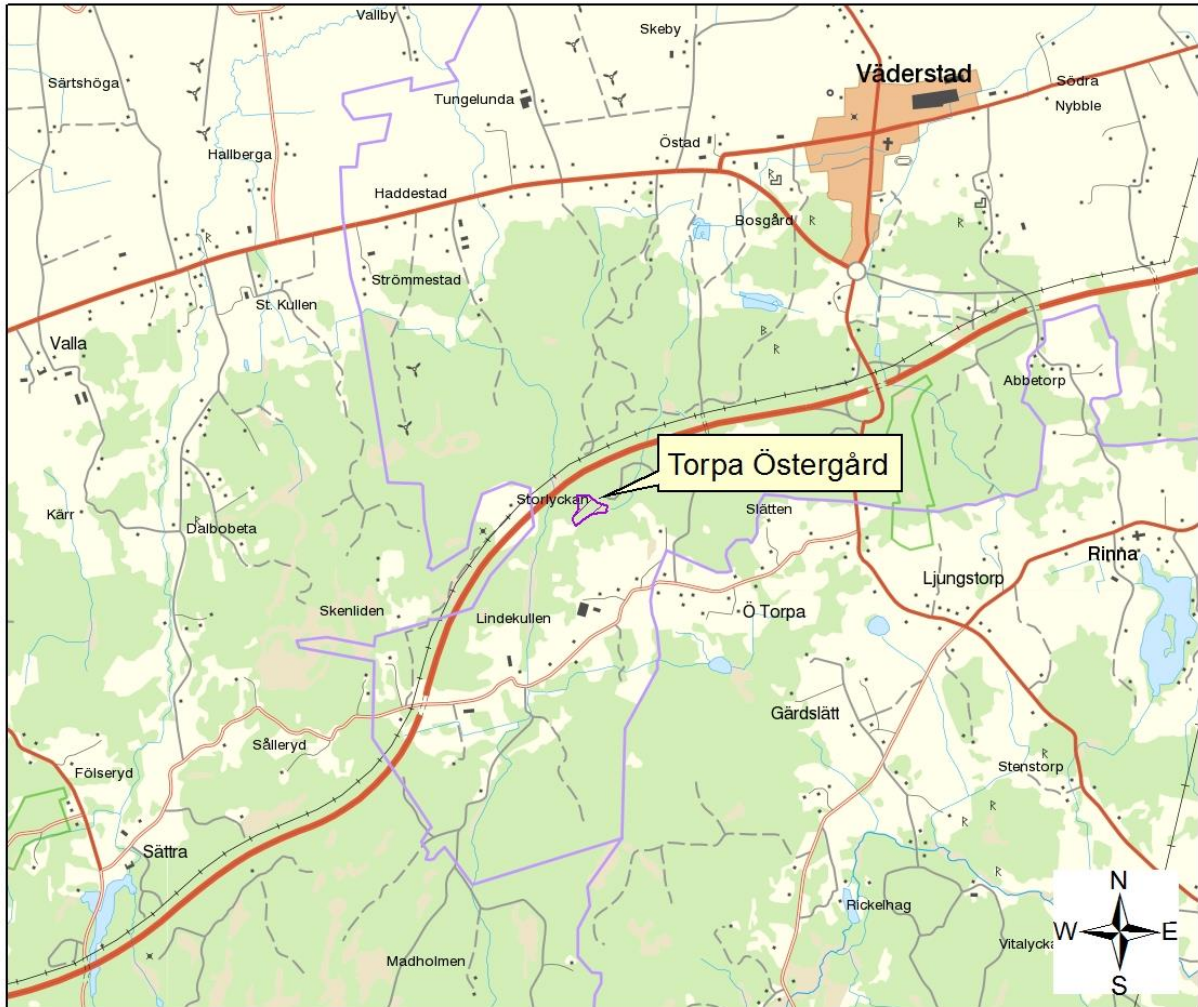
Naturvårdsprogram för Mjölby kommun 2001; objekt nr 121 (reviderad 2014-10-21).

Naturvårdsverkets vägledningsdokument för habitat och ArtDatabankens vägledningar för arter.

Nyttjanderättsavtal för skötselåtgärder i kalkkärr Torpa Östergård, Natura 2000-område SE0230336 i Mjölby kommun (Avtal slutet mellan Länsstyrelsen och markägare den 2014-05-05).

Wenche Eide (red.), Arter och naturtyper i habitatdirektivet - bevarandestatus i Sverige 2013, ArtDatabanken SLU, Uppsala, 2014.

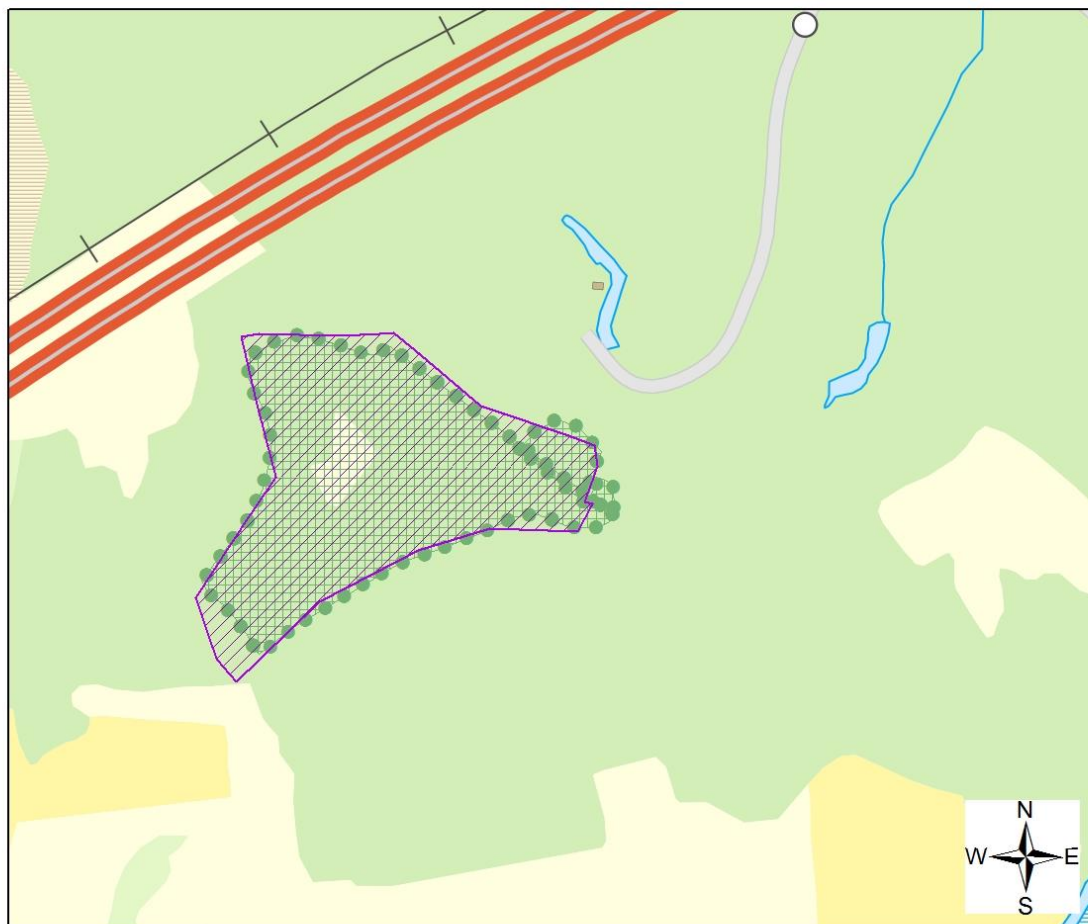
# Översiktskarta



©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan



## Natura 2000-områdets avgränsning och naturtypernas utbredning samt biotopskyddsområden



©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan



### Teckenförklaring

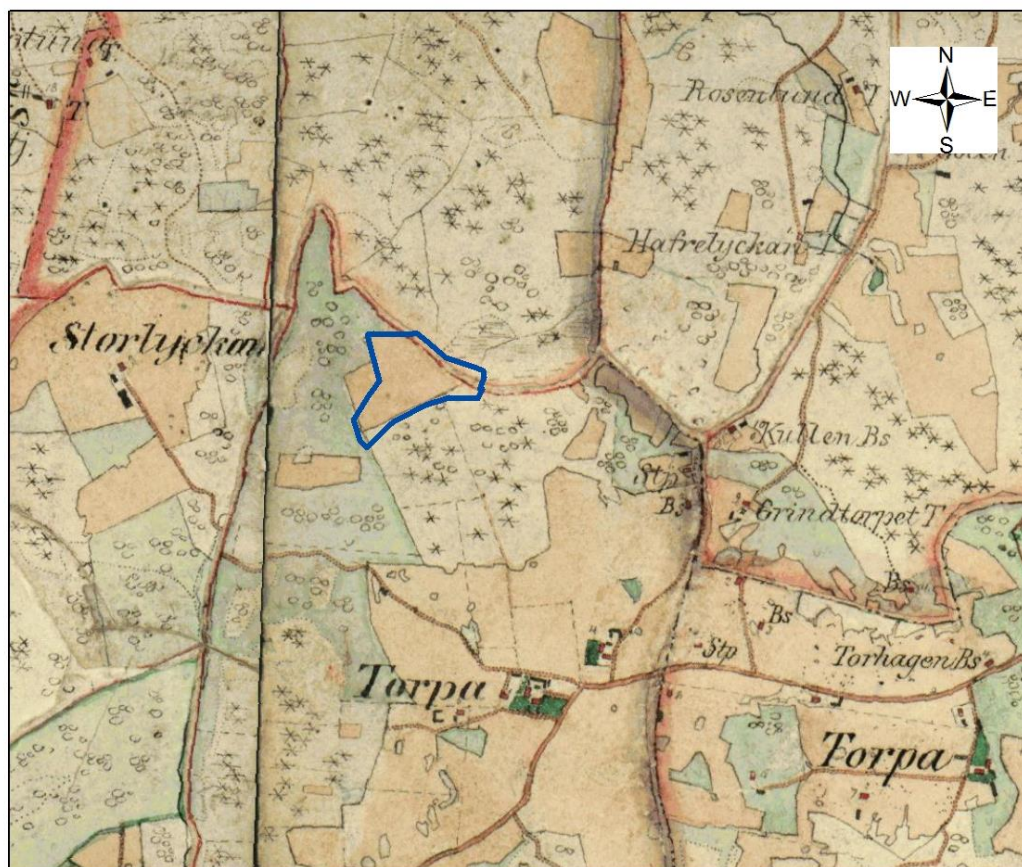
#### Biotopskyddsområdet

##### NTYPKOD

-  7220 Kalktuffkällor
-  SKS Biotopskydd
-  SKS Biotopskydd




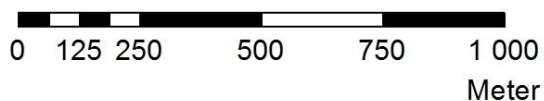
## Häradscharta från slutet av 1800-talet



©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan

### Teckenförklaring

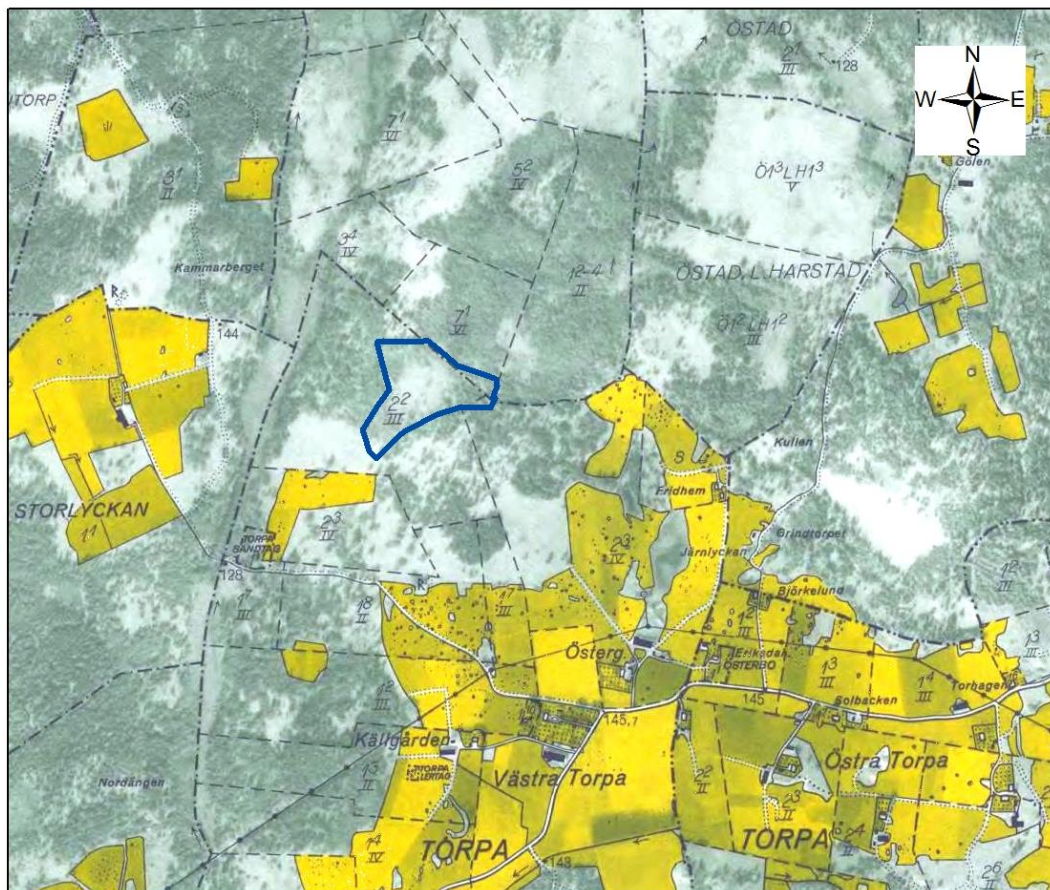
 Natura 2000-områdets yttergräns



gult = åker  
vitt = utmark  
grönt = slåtteräng (även sjö)  
ringar = lövträd  
stjärnor = barrträd


Kartan från 1800-talet visar att området då var åker. Natura 2000-områdets utbredning på Häradschartan har låg precision, då den äldre kartan inte har lika exakta koordinater utan är rektifierad manuellt.

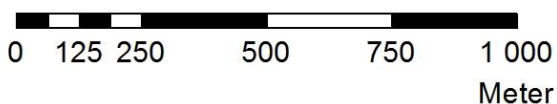
## Ekonomisk karta från 30- och 40-talet



©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan

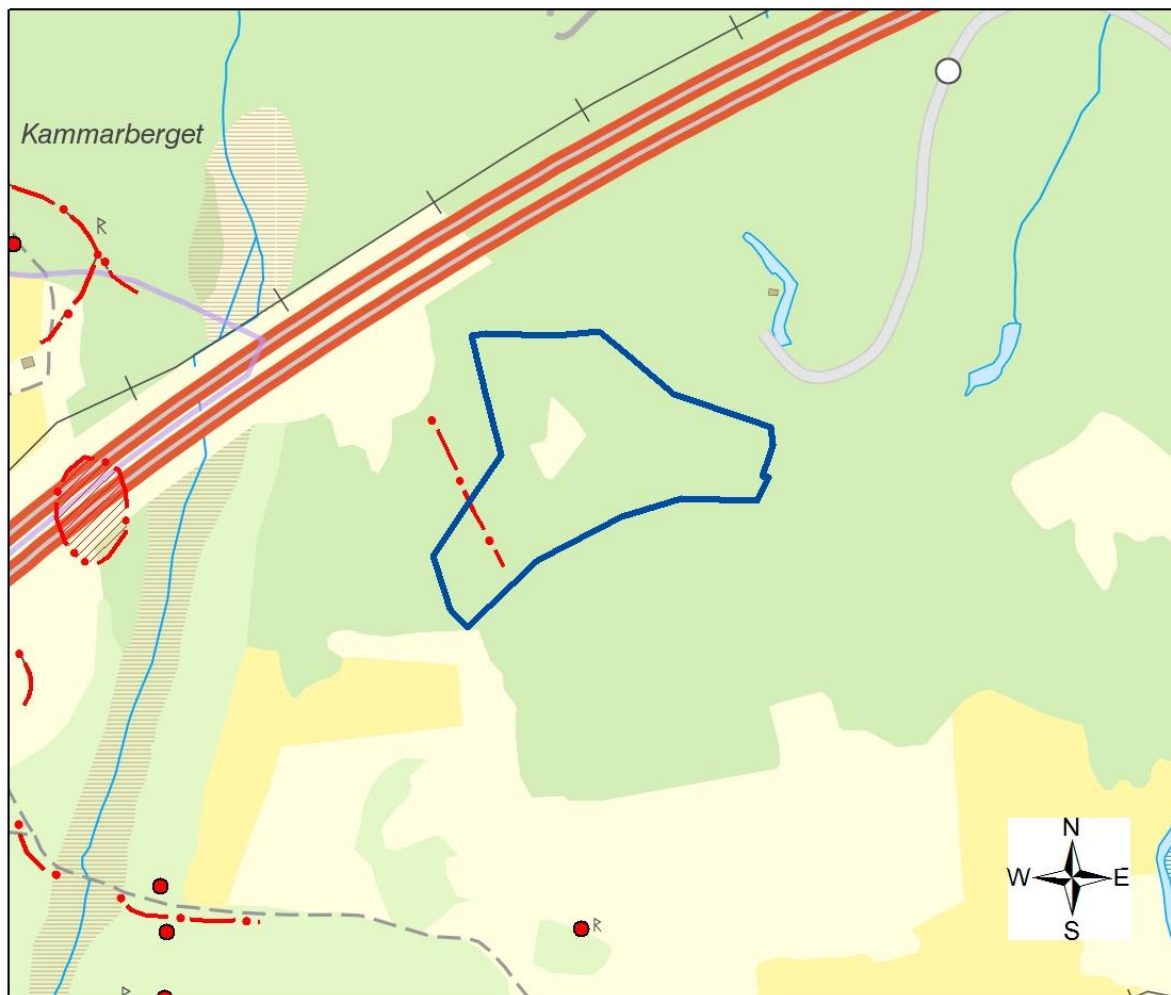
### Teckenförklaring

 Natura 2000-områdets yttergräns





## Karta över fornlämningar





©Naturvårdsverket och ©Lantmäteriet Geodatasamverkan

### Teckenförklaring

 Natura 2000-områdets yttergräns

 RAÄ Fornlämningar (FMIS) punkt

 RAÄ Fornlämningar (FMIS) linje

 RAÄ Fornlämningar (FMIS) yta

